

γραφα πρὸς γραφήν νέου γνωρίζομεν κατ' ὄνομα ἐξ Ἁγίου Ὁρους, τὸν Σωφρόνιον, ὅστις κατὰ τὸν δεκάτον τέταρτον ἐπ' ἴσης αἰῶνα πιθανῶς, ὡς ἐξάγε-ται ἐκ τοῦ ῥυθμοῦ τῶν γραμμάτων τοῦ νέου κώδικος, ὅστις δὲν εἶνε κεχρονολογημένος, κατέστρεψεν ὀπτιῶ ἀρχαίους κώδικας, οὓς ἀπήλειψε καὶ περιέκοψε καὶ ἐν μέρει ἀνέστρεψε τὰ φύλλα, ὅπως ἐπιγράφη ἐπ' αὐτῶν τὸ Ψαλτήριον. Εἶνε δὲ πάντες οἱ παλαιοὶ ἐκεῖνοι κώδικες ἐκκλησιαστικοί, οὐδεὶς δὲ περιέχει ἔργον ἀρχαίου συγγραφέως.

Καὶ ἄλλα δὲ παλιμψήστα εὐρίσκονται ἐν ταῖς μοναστηριακαῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ἐν ὧν δεκαπέντε πλὴν τῶν τυχόν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν εὐχαῶν μονῶν Βατοπεδίου καὶ Λαύρας σωζομένων¹. Ἄλλ' οὐδὲν τῶν παλιμψήστων ἐκείνων περιέχει ἔργον συγγραφέως τινός τῶν θύραθεν καὶ τῶν λοιπῶν δ' ἐν αὐτοῖς περιλαμβανόμενων συγγραφῶν τῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν λειτουργίαν ἀναφερομένων μία μόνον εἶνε ἀξία περαιτέρως μελέτης, ἢ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 91 κώδικι τῆς μονῆς Διονυσίου ἀπεξεσμένη συγγραφή τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Σωφρονίου, ζήσαντος κατὰ τὸν ἑβδόμον αἰῶνα, περὶ *περιοδῶν τῶν ἀγίων ἀποστόλων*, ἧτις δὲν διεσώθη ἄλλως ἐλληνιστί, μικροῦ μόνον ἀποσπάσματος αὐτῆς ἐκδοθέντος λατινιστί.

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΣΤΕΦΑ²

Ὅμιλοι χωρικῶν ὠπλισμένων περιήρχοντο τὴν πόλιν, με τοὺς δημάρχους τῶν ἐπὶ κεφαλῆς, ζητωκραυγάζοντες καὶ πυροβολοῦντες, ὑπὸ τοὺς ἤχους φαιδρᾶς ἐγχορίου μουσικῆς, τοῦ ταμπούρλου καὶ τῆς βραχῆς νιάκκας. Κέντρα συναθροίσεως ἦσαν τὸ σπίτι τοῦ Μήλια πρῶτα, ὁ Σύλλογος ἢ Ἀγάπη μετὰς εὐρυτάτας αἰθούσας καὶ ἡ οἰκία τοῦ Τοκαδέλου, τὸ παλαιὸν ἀρχοντικὸν ποῦ σήμερον ἔλεγες ὅτι ἐχαμογελοῦσε. Φιλήματα, χειραψίαι, εὐχαί, ἐνθουσιασμός ἀλλὰ χωρὶς τραταμέντα, χωρὶς κἂν νερό, κατὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔθιμον. Ὁ Τόνης ἐδέχετο καὶ αὐτὸς τὸν κόσμον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πατρός του καὶ τῆς μητρός του. Αἱ φαβορίται τοῦ κόντε Ρικάρδου ἀνέμιζαν δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ σὰν τρελλαί· τὰ πάχη τῆς κοντέσσας ἀπὸ τὴν χαρὰν τῶν ἐγύρευαν νὰ πεταχθοῦν ἔξω ἀπὸ τὰ λαμπρά ἐορτάσιμα φορέματα καὶ ἔσταζαν αἷμα πάλιν τὰ μάγουλα τοῦ Τόνη, διαρκῶς μειδιώντας. Ὁ νέος συνώδευσε κατόπιν τὸν πατέρα του, ὅταν ὑπῆγε νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν Μήλιαν. Ὁ λαὸς ἔξω τοὺς ὑπέδεχθη καὶ τοὺς συνώδευσε φρενήρης. Ἐκεῖ, μετὰ τὰ θερμὰ ἀμοιβαῖα συγχαρητήρια, συνωμίλησαν καὶ συναπεφάσισαν τὰ

¹ Δεκατρία τῶν παλιμψήστων τούτων κατέλεξα ἐν τῇ πραγματείᾳ μου Περὶ τῶν παλιμψήστων κωδίκων τῶν ἀγιορειτικῶν βιβλιοθηκῶν τῇ δημοσιεύσει μὲν τῷ 1888 ἐν τῇ ἐπὶ τῇ πενηνταετηρίδι τοῦ Πανεπιστημίου ὑπὸ τοῦ τότε πρυτάνεως κ. Γ. Καραμήττα ἐκδοθείσῃ βίβλῳ, ἐκτυπωθείσῃ δὲ καὶ χωριστὰ εἰς ἴδιον τεύχος. Δύο δὲ ἄλλα παλιμψήστα διαλαθόντα με τότε ἐγνώρισά κατόπιν.

² Ἴδε σελίδα 250.

κατὰ τὴν ἀπογευματινὴν ἐπίδειξιν· ἔδωσε μάλιστα μίαν γνώμην περὶ τῆς πορείας τῆς καὶ ὁ Τόνης. Διάβολε! δὲν ἐπήγαινε νὰ κάμνη σήμερον τὸν δυστηρημένον!

— Βάρει, κανόνα, ζήτω ὁ Μήλιας!

Τὸ δὲ ἀπόγευμα εἰς τὰς δύο ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν Ἀγάπην ἢ μεγάλη θριαμβευτικὴ διαδήλωσις. Προηγούντο ἔφιπποι πολλοὶ με φανταστικούς χρωματιστοὺς διακόσμους, καὶ ἄρματα ἀνθοστόλιστα καὶ σημαιστόλιστα φέροντα θριαμβευτάς, ἀπομιμουμένους τύπους τινὰς γελοίους ἐκ τῶν ἀντιθέτων, ὅπως κατὰ τὰς Ἀπόκροα. Εἶπετο μία λεγεὼν ὄνων, ἀντιπροσώπων δῆθεν τῶν ἠττημένων, καὶ μία λεγεὼν ἀγριοπαίδων μικρῶν καὶ μεγάλων, φωνασκῶν, μετὰ τὸ σῆμα ἐπὶ τοῦ πύλου, — μικρὰν σημαίαν χαρτίνην λευκοκύανον, τὴν ὁποίαν ἐκράτουν ἀπλῶς εἰς τὴν χεῖρα ὅσοι δὲν εἶχον πύλον. Ἡ λεγεὼν τῶν παιδῶν περιεκύκλω ὄμιλον μουσικῶν ἐν στολῇ, οἱ ὅποιοι ἀνέκρουον ἐν στερεότυπον θούριον:

Φωτιά, σπαθί!

Δράμετε, Ἑλληνας κτλ.

προκαλοῦν τὰς ζητωκραυγὰς. Μετὰ τούτους ἠκολούθει ὁ Μήλιας καὶ περὶ αὐτὸν οἱ τέσσαρες βουλευταὶ τοῦ συνδυασμοῦ, μέχρις ἀποπνιγμοῦ περισφιγγόμενοι περὶ ἐξ ὑπὸ τῶν προϋχόντων τοῦ κόμματος. Ὁ στιλπνὸς κυλινδρικός πύλος τοῦ κόντε Ρικάρδου διεκρίνετο ἀπὸ χίλια μίλια. Ὁ λαὸς ἠκολούθει πυκνός, πολὺς, ἀτελειώτος διὰ τῶν στενῶν καὶ σκολιῶν ὁδῶν. Οἱ περισσότεροι ἐφόρουν ἐπιδεικτικῶς κυανοὺς λαϊμοδέτας, τὸ χρῶμα τοῦ κόμματος, ἀπομείναν εἰς τοὺς μηλιανούς ἐκ τῶν παλαιῶν ριζοσπαστῶν. Καὶ ὅλοι ὠρύνοντο, ἐμαίνοντο, ἐβράχιαζαν, ζητωκραυγάζοντες, πειράζοντες, γιουγαίζοντες, κροτοῦντες τὰς παλάμας ὡς Κορύθαντες. Ἡ χαρὰ ἐλαμπεν ἐπὶ τῶν προσώπων ἐκείνων κυρίως, τῶν ὁποίων ἢ ἀπὸ τοῦ δημοσίου πάχυνσις ἐξησφαλίζετο ἐπὶ πολὺ ἀκόμη· ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, ἄνευ συμφέροντος, ἀπὸ ἀγνὸν αἰσθημα παρασυρόμενοι, δὲν ἔχαιρον ὀλιγώτερον. Ἡ λαμπρὰ αὕτη συνοδεία διήλθε τὴν πόλιν ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν κωδῶνων καὶ τῶν ὀργάνων· προσεφωνήθη ὑπὸ τοῦ Μήλια καὶ εἶτα ὑπὸ τοῦ Τοκαδέλου — με ψεύδη ὅσας λέξεις, ἔγραψεν ἢ ἐφημερίς τῶν ἀντιθέτων μετὰ τινὰς ἡμέρας — καὶ ἄνευ ἀπεικταίου, ἐκτὸς τῶν δύο τούτων προσφωνήσεων, διελύθη πρὸ τοῦ καζίνου. Ἀπὸ ὅπου διήλθε τὰ παράθυρα τῶν οἰκῶν ἦσαν ἀνοικτὰ καὶ διακόσμητα, αἱ δὲ ἀβραὶ κυρίαι ἔρραιναν τοὺς νέους βουλευτάς δι' ἀνθέων καὶ ζαχαρωτῶν καὶ ἄφινον ἐπ' αὐτῶν στεφάνους καὶ περιστερὰς μετὰ ταινίας ἐνεπιγράφους. Τὸ πλῆθος εἶχε διανεμηθῆ πολυτρόπως τὰ λάφυρα ταῦτα καὶ τὰπήγαγεν. Ἦτο ἤδη ἔσπερα. Ἦνάπτοντο βεγγαλικὸι πυρσοὶ φωτίζοντες τοὺς ἀπερχομένους καθ' ὀμίλους. Μέσῳ δὲ τῶν λουθαϊκῶν κατακλείστων, ἤρχισαν ἀπὸ τοῦδε νὰ λάμπουν αἱ οἰκίαι τῶν μηλιανῶν ἐκ τῆς πολυχρούου καὶ πλουσίας φωταγωγήσεως, ἢ ὁποία καθ' ὄλην ἐκείνην τὴν νύκτα προσέδιδεν εἰς τὴν πόλιν ὄψιν φανταστικὴν . . .

— Βάρει, κανόνα! Ζήτω ὁ Μήλιας!

*

Τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἐσπέραν, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα, εἰς ἓν καφενεῖον τῆς Στρατῆς Μαρίνας πλησίον τοῦ Ἄμμου, παρατάσσον τὰ ἄξεστά του τραπέζακια καὶ τ' ἀλύγιστα καθίσματα εἰς μακρὰν σειρὰν ἐπὶ τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν πεζοδρομίου, ὁ Γιακουμάκης Στέφας συννητήθη μετὰ τοῦ Λούκα Παπανικολοπούλου. Εἰς τὸ καφενεῖον ἐκεῖνο ἐπήγγαινε τὸ κοντόβραδον ὁ Γιακουμάκης καὶ ἔπινεν ἓνα πικρὸ, ὅταν ὁ καιρὸς ἐπέτρεπε — συχνὴ περίπτωσις καὶ ἐν χειμῶνι εἰς τὸν εὐδαίμονα τόπον — νὰ καθήσῃ ἔξω καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν θάλασσαν. Εἰς τὸν Λούκαν προσέφερεν ἓνα πικρὸ καὶ μετὰ τινὰς ἀδιαφόρους ὁμιλίας, περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς Ἐπιδείξεως, τοῦ λόγου τοῦ Μηλίου καὶ τῆς ἀρχομένης φωταγωγῆσεως — θὰ εἶνε μία τζόγια! — τῷ εἶπε περίπου: «Νὰ πῆς ἀπὸ μέρος μου τοῦ σιῶρ Τόνης πῶς δὲ θὰ μπορέσω νὰ ποκριθῶ κατὰ πῶς ἤθελα σ' ἐκεῖνο ποῦ μου εἶπε. Μεγάλῃ ἢ τιμῇ γιὰ μᾶς, μὰ ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τη βραστάξουμε. Ἐσκεφθήκαμε καὶ εἶπαμε νὰ μείνουμε στὴ θέσι μας, στὰ δικά μας. Τί θὰ πῆ ὁ κόσμος σ' ἓνα τέτοιο παράξενο πρᾶγμα! Ἐμᾶς τοὺς φτωχοὺς θὰ κατηγορήσῃ. Ὅχι, ὄχι, καλλίτερα ὁ σιῶρ Τόνης νὰ πάρῃ καμμίαν ἀρχοντοπούλα . . . Ἐτσι μοῦπε, νὰ του πῆς, ὁ σιῶρ Γιακουμάκης».

Z'

Ὁ ἔρωσ τοῦ Τόνη καὶ τῆς Μαργαρίτας ἦτο τότε τὸ ζήτημα τῆς ἡμέρας.

Εἰς τὰς μικρὰς κοινωνίας, ὅπου ἡ ἀργία ὑποβοηθεῖ τὴν πολυπραγμοσύνην καὶ ἔχουν ρίζας βαθείας τὰ πάθη καὶ αἱ ἀντιζηλῖαι, φυσικὸν εἶνε νὰ ποτελῇ ἡ κακολογία τὰ τέσσαρα πέμπτα τῶν συνομιλιῶν. Αἱ γλώσσαι δὲν ὑποχωροῦν ἐνώπιον οὐδενὸς ψεύδους, αἱ φαντασίαι ἐργάζονται μετ' ἀδείας ἐντελῶς ποιητικῆς, αἱ εἰδήσεις νοθεύονται καὶ μεταβιβάζονται ἐπηυξημένοι καὶ ἐπιδιωρωμένοι εἰς τὴν λιμώττουσαν περιέργειαν τῶν ἀπλουστέρων, τὰ δὲ ζητήματα καταντοῦν οὕτως ἀτελείωτα καὶ ἀλησμόνητα, ἄνευ ἐπεμβάσεως ἄλλου νεωτέρου καὶ σπουδαιότερου, διότι καὶ πάσσαλος πασσάλῳ ἐκκρούεται.

Τὸ δυστύχημα διὰ τὸν Τόνην καὶ τὴν Μαργαρίταν ἦτο ἡ μακρὰ κοινωνικὴ στειρότης τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἡ ὁποία ἔκαμνεν ὥστε ἐπὶ μακρὸν νὰ ὑφίστανται τὰ κτυπήματα τῶν ἐγγυωρίων γλωσσῶν. Εἰς τὰς λέσχας, εἰς τὰ καφενεῖα, εἰς τοὺς περιπάτους, εἰς τὰς αἰθούσας καὶ προπάντων εἰς τὰ παντοειδῆ μαγαζεῖα, ὅπου συγκροτοῦνται οἱ μικροὶ φλύαροι ὄμιλοι, δὲν εἶχαν πλέον ἄλλην ὁμιλίαν, ἀφοῦτο ἢ μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ υἱοῦ Τοκαδέλου διάστασις ἐδεινώθη, εἰς βαθμὸν δικαιολογήσαντα ὅλας τὰς εἰκασίας τῶν πρώτων, οἱ ὁποῖοι εἶχαν μυρισθῆ καί. Ἡ Μηλιά, ἡ γραῖα ὑπέρβρια τοῦ Τοκαδέλου, — βουνίσια, μὲ δυὸ μάτια μαῦρα σὰν ἐληῆς καὶ μίαν ἐληῆ μεγάλη σὰ μάτι εἰς τὸ μάγουλο, — ἡ ὁποία καὶ πρὶν, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον ἄρ' οὐ ἐξέσπασε τὸ οἰκογενειακὸν σκάνδαλον, δὲν ἐκράτηε ἐντὸς τῶν ὁδόντων τὴν γλώσσαν, ἦτο περιζήτητος διὰ νωπὰς καὶ θετικὰς πληροφορίας. Εἰς τὰ σπῆτια ὅπου τὴν ἔστειλεν ἡ κυρία τῆς καὶ εἰς τὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἐπεσκέπτετο ἐξ ἰδίας προαιρέσεως, ἄρ'

οὐ ἐξηγλεῖτο ἢ διὰ τὴν ὁποίαν μετέβαινεν ὑπόθεσις, ἤρχιζαν τάνεξάντλητα ἐπὶ τοῦ συνήθους θέματος νέα.

«Ναῖσκε, γυιέ μου!» ἐπέλεγεν αἰωνίως ἡ Μηλιά, μὲ μίαν κατήφειαν, ὄχι πολὺ προσποιητὴν, διατάσσουσαν κωμικῶς τὰς ρυτίδας τοῦ προσώπου τῆς. Ἐτοῦτα ἔχουμε μέσα στὸ σπῆτι ποῦ δὲν ἀκούσθηκε ποτέ. . . ἔτσι γιὰ τς' ἀμαρτίες μου . . . νὰ τουραχιέμα! κ' ἐγὼ ποῦμα! γρη῏ γυναῖκα.»

Ἄλλη δὲ πηγὴ πληροφοριῶν ἐπίσης πολύτιμος ἦτο καὶ ὁ φίλος μας Φωτεινός, ὁ ὁποῖος, ἐν γνώσει ὅλων τῶν διατρεχόντων ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ἀπ' ἀρχῆς, εἶχε τὴν πανηριάν ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀσυνειδησίαν, μετὰ τῆς ὁποίας τ' ἀνακοίνωνε πρὸς οἰονδήποτε ἤθελε τὸν ἐρωτήσει.

«Καὶ οὐλα γιὰ μία Μαργαρίτα ἀπὸ τὸν Ἄμμο, τὴ Στεφοπούλα ἂν ἔχης ἀκουστά, ποῦ τσὴ καρφώθηκε ὁ διάλογος νὰ γίνῃ κοντέσσα Τοκαδέλαινα» ἐπέλεγεν αὐτὸς μὲ τὸν σαρκασμὸν τὸν ἰδιόζοντα εἰς τὴν φύσιν του καὶ φυσικὸν εἰς τὴν τάξιν του· διότι ὁ καλὸς δὲν βλέπει πάντοτε μὲ καλὸν ὄμμα τὰς πρὸς ἀνύψωσιν τάσεις τοῦ λαϊκοῦ . . .

Ἀπεναντίας σιωπηλὸς καὶ ἀκλόνητος ἦτο ὁ Μανθαῖος, ὁ γρηαῖος ἱπποκόμος, ὁ πιστὸς ἄνθρωπος τοῦ σπιτιοῦ, ὁ μόνος ἀπομείνας εἰς τὸν Τοκαδέλον καὶ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ πρώτου του πλοῦτου, μὲ ὀλιγώτερον τώρα μισθὸν καὶ περισσότερας ὑπηρεσίας. Τὸν εἶδαμεν δύσκολον καὶ ὀξύθυμον· δὲν ἐξετέλει ποτὲ χωρὶς μουρμουρα τὰς διαταγὰς τῶν κυρίων του, ἐπέπληττε τὰ παιδία καὶ συχνάκις ἐζήτει νὰ ἐπιβάλλεται καὶ εἰς τοὺς μεγάλους. Εἶχεν ἀποκτήσει δικαιώματα ἀρχαιότητος ἐκεῖ-μέσα καὶ ἐνόει νὰ τὰ ἐνασπῇ μὲ ὄλην ἐκείνην τὴν ἀκαταπόνητον γεροντικὴν ἐπιμονήν. Ἄλλ' ἠγάπα τὸ σπῆτι πραγματικῶς, ἐλάτρευε τὴν οἰκογενεῖαν ὡς ἰδικὴν του καὶ διὰ τὰ τελευταῖα ἐρωτικὰ ἐπεισόδια μόνος αὐτὸς ἐκ τῶν ξένων ἠσθάνθη λύπην ἀληθῆ.

«Νὰ κυττάζετε τὴ στραθωμάρα σας καὶ νὰ μὴ σας ἐγνοιάζῃ γιὰ ξένες δουλειές. . . Φεῖρα ποῦ δὲν σας τρώει μὴ τὴν ζῆτε!» ἀπῆντα μὲ ὀφθαλμοὺς ἀστραπηθόλους, μόλις ἐνόει τὸν σκοπὸν τῶν πλαγίων ἐρωτήσεων. αἱ ὁποῖαι ἐδῶ κ' ἐκεῖ τῷ ἀπνηθύνοντο.

Ἐκτὸς τοῦ Λούκα, ἐμπίστου ἀρχετὰ ἐχεμύθου, ἄλλους φίλους δι' ἐκμυστηρεῦσις ὁ Τόνης δὲν εἶχεν. Ἦτο ἄνθρωπος ἐφαρμόζων κατὰ γράμμα τὸ παλαιὸν ἀξίωμα καὶ νομίζων μάλιστα πολὺ ταπεινικὸν νὰ παραπρηῆται εἰς τρίτον ξένον κατὰ τοῦ πατρὸς του ἢ τῆς οἰκογενείας του — εἰς τὸν δῆμον κατὰ τοῦ οἴκου. . . Δὲν εἶχεν ὅμως τὰς ἰδίας ἀρχὰς καὶ ὁ γέρω Τοκαδέλος. Αὐτὸς ἐνόει νὰ τα λέγῃ καὶ νὰ ξεθυμαίνῃ, ἀδιάφορον ἂν ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος τὸν ἤκουεν ἦτο φίλος ἢ ἀδιάφορος, περιέργος ἢ ἐχθρὸς. Κατ' ἀρχὰς, ἂν καὶ ὁ ἴδιος ἔφερε τὴν ὁμιλίαν, προσεποιεῖτο ὅτι δὲν εἶχεν ὄρεξιν νὰ ὁμιλήσῃ καὶ ἔλεγεν ἀποστρέφων τὴν κεφαλὴν ζωηρῶς, ὡς ἐὰν τὸν εἶχεν ἐρωτήσει κανεὶς:

«Ἄς τα καίμενε, νὰ ζῆς! δὲ βαριέσαι τώρα!»

Ἄλλ' εἰς τὸ ἐλάχιστον τοῦ μεθ' οὐ συνωμίλει ἐνδιαφέρον, παρεσύρτο εἰς ἀτελευτήτους διηγήσεις καὶ

συμπεράσματα και σχολιασμούς, επιλέγων ότι εἶνε δυστυχημένος ἄνθρωπος, κακότυχος πατέρας μ' ἓνα σερνικό παιδί μονάκριβο και ἐκεῖνο νὰ θέλῃ νὰ κἀνῃ τοῦ κεφαλιού του . . . Τὴν ἰδίαν ἢ σχεδὸν τὴν ἰδίαν τακτικὴν ἠκολούθει και ἡ κοντέσσα Τοκαδέλου, μὴ κηρυσσομένη μὲν ὀριστικῶς ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ, ἀλλ' ἐπιβαρύνουσα πρὸς τὰς φίλας τὸν σύζυγον, ὡς ἐξωθήσαντα δι' ἀσυνέτου τρόπου τὰ πράγματα μέχρι σκανδάλου.

Τοιαῦται λοιπὸν ἦσαν αἱ πηγαὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἦντλον τὰ διψάλεια στόματα τοῦ κόσμου· εἶδομεν δὲ πῶς διὰ τῶν πολλῶν στομάτων διερχόμενον τὸ πρῶτον τοῦτο ὕδωρ τὸ ἀγνόν, ἐγίνετο βαθμηδὸν θολὸν και ἀχνώριστον. Εἰς τὴν ἐκουσίαν ἢ και ἀκουσίαν νόθευσιν ἐπρωταγωνίστει μεταξὺ τῶν συνεργατῶν εἰς κάποιος Πῶπος Ἀράχτης, καμμία πενηνταριά χρόνων ἄνθρωπος, νεάζων ἀκόμη και κομψεύμενος, μᾶλλον εὐμορφος, μὲ ξανθὸ μουστάκι τόσῳ παχύ, ὥστε ὅσοι δὲν ἤξευραν τὸν ὄνομα του ἔλεγαν «ἓνας ἄνθρωπος μ' ἓνα μουστάκι». Κατήγετο ἐκ μικρᾶς λαϊκῆς οἰκογενείας, ἀλλ' αὐτός, ἀποφυγὼν καθὲ βάνουσον ἐπάγγελμα και μετὰ τὴν θητείαν του ὡς βοηθοῦ ἐμπορικοῦ κατ' ἀρχὰς και κατόπι φαρμακείου, ἐπιδιδώσας διὰ τοῦ κόμματος μικρὰς δημοσίας θέσεις, — διότι ἤξευρε και ὀλίγα γραμματικάκια, — εἶχεν ἀνέλθει εἰς σφαῖραν ἀνωτέραν κάπως, διαφέρων τῶν ἀδελφῶν του και κατὰ τὴν περιβολὴν και κατὰ τὰς σχέσεις και κατὰ τοὺς τρόπους. Φιλόγελως, εὐπροσήγορος, ὀμιλητικὸς και διὰ τὸν τόπον ἀρκετὰ ἐξυπνος, ἤξευρεν ἓνα σωρὸ ἀνέκδοτα ἐγχώρια και τὰ διηγείτο μὲ χάριν και παραστατικότητα. Τὸ σκῶμά του ἐναντίον τῶν μηλιανῶν ἦτο δηκτικώτατον και διὰ τούτου ἐκολάκευε φοβερὰ τοὺς λουβαίους. Συνεζήτηε περὶ ὄλων ἐν γένει, ἦτο ἐνήμερος εἰς ὅλα ἐν γένει και ἐθανυμάζετο ὑπὸ ὄλων ἐν γένει ὡς γνώστης μυστηρίων, ἀνακριτῆς καταχθόνιος, uomo tremento ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐτάζων δι' ἐνὸς βλέμματος καρδίας και νεφροῦς. Ὁ ἔπαινος—αὐτὸ τὸ ἤξεύρομεν ὅλοι πολὺ ἢ ὀλίγον—συμπαράσφει μὲ μεγάλην εὐκολίαν και πολλακίς ἄγει πρὸς κρημνόν. Ἐπίστευσε τοὺς ἐπαίνοους και ὁ Πῶπος Ἀράχτης, ἐπέισθη ὅτι εἶνε Φουκιὲ Τερμβιλ, ὥστε ἀφ' οὗ δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ εἰσαγγελεὺς ἢ ἀνακριτῆς, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸ κόμμα του νὰ διορισθῇ Ἀστυνόμος. Εὗρεν ὑποστηρικτὰς και ὁ κομματάρχης τῶν Λουβαίων τοῦ το ὑπεσχέθη, ὅταν δὲ ἤλθεν Ὑπουργεῖον ἰδικόν του, ὁ Πῶπος διορίσθη. Ἡ διεύθυνσις του ἀρῆκεν ἐποχὴν. Ὅχι μόνον τίποτε κερυμμένον μυστήριον δὲν ἀνεκάλυψεν ὁ μέγας ἀνὴρ, ἀλλὰ και αὐτὰ τὰ φανερώτερα και εἰς τοὺς κοινούς ὀφθαλμοὺς ὑποπίπτοντα δὲν ἔβλεπε. Τὰ ἐσάστισε και τὰ ἔχασε. Τὸν ἔκλεπταν, τὸν ἐφοβέριζαν, τὸν παρήκουσαν· οἱ κκοῦργοι ἐπῆραν ἐπάνω τους, ἢ δημοσίᾳ τάξιν ἐσαλεύθη ὅσον δὲν ἐπιτρέπεται οὔτε ἐν Ἑλλάδι και εἰς ἀρχικλητῆρ ἐτόλμησε μίαν ἡμέραν νὰ εἶπῃ πρὸν τὸν κ. Ἀστυνόμον :

«Δὲν εἶνε ἡ Ἀστυνομία, σιὸρ Πῶπο, τὸ μαγαζὶ ποῦ πούλησες ἀρμενόπανο, οὔτε τὸ σπετσαρεῖο ποῦ ἐκοπάνιζες λινοκόκκι !» φράσις ἢ ὁποία ἔμεινεν ἔκτοτε παροιμιώδης.

Ὁ Πῶπος ἠναγκάσθη μετ' ὀλίγον νὰ παραιτηθῇ και μετὰ τινῶν ἐτῶν ἀφανῆ βίον, νὰ δεχθῇ θέσιν γραμματέως παρὰ τῇ Δημαρχίᾳ και νεολόγου εἰς ὄλους τοὺς κύκλους, ὅπως πρῶτα. Κατὰ τοῦ Τόνη Τοκαδέλου εἶχε μερικὰς αἰτίας νὰ καταφέρεται. Πρῶτον αὐτός ἦτο ἢ ἐφαίνετο μηλιανός, ἐν ᾧ ὁ Πῶπος ἦτο φανατικὸς λουβῆς,—λόγος ἀρκετὰ οὐσιώδης, ἀφοῦ θὰ ἐλησμονοῦντο ὅλ' οἱ ἄλλοι ἂν ἤρετο ποτὲ αὐτός. Ἐπειτα ὁ Τόνης, νέος νεωτεριστής, εἶχε ζήσει ἐκτὸς τοῦ τόπου πολὺν καιρὸν και εἶχεν ἤδη ἓνα ἀέρα ἐξωτισμοῦ και ὠμίλει ἄλλως και ἐνεδύετο ἄλλως και εἰργάζετο ἄλλως· ἐν ᾧ ὁ Πῶπος, σπουργίτης γνήσιος ἀπομεινας, ἀντεπάθει ἐμφύτως πρὸς οἰονδήποτε ὅστις ἀπεμακρύνετο τοῦ κοινού τοπικοῦ τύπου και ἐδείκνυε τάσεις πρὸς χειραφεσίαν, — ὅμοιος πρὸς τοὺς πῆθικους ἐκεῖνοους, οἱ ὅποιοι ἓνα τῶν σύντροφων, διαφυγόντα τοὺς κυρίους του και ἐπανελθόντα εἰς τὸ πατρίον δάσος μὲ ποικιλόχρουν ἐνδυμασίαν, κατεσπάραζαν. Ὁ τρίτος λόγος τῆς ἀντιπαθείας του ἦτο ὅτι εἶχε ζητήσῃ ποτὲ εἰς γάμον τὴν Κεθὴν τοῦ Τοκαδέλου, διότι τῷ ἐφάνη ποιητικὴ ἀδεία ὅτι τὸν ἔβλεπε δι' ὀμματος ἐρωτικοῦ, ἀλλ' ἀπεκρούσθη ὁμοθυμαδὸν ὑπὸ τῆς οἰκογενείας, μετὰ περιφρονήσεως ὄχι ἀδίκου. Αὐτὰ τὰ μυστηριώδη ἐλατήρια ἐκείνων και διηθύναν τὴν γλώσσαν τοῦ Πῶπου Ἀράχτη, εἴτε εἰς τὴν Λέσχην ἀπετέλει τὸν κύκλον του ἐξ ἀριστοκρατῶν φιλοκαίνων, εἴτε εἰς ἐν Ζαχαροπλαστεῖον τῆς Πλατείας πολὺ συχναζόμενον, εἴτε κατὰ τὸν ἀπογευματινὸν περίπατον μὲ φίλους εἰς τὰ Ψηλώματα, εἴτε κατὰ τὸ πρωϊνὸν ἡλιασμα ἐξω τοῦ Θεάτρου, ὅταν προπάντων τὸν ἐπλησίαζαν οἱ ἀργοὶ και ἀργολόγοι.

«Λοιπὸν τί νέα, σιὸρ Πῶπο; Λέγε μας ἀδελφε ποῦ εἶσαι τὸ ἀρκίβιο και ἡ μυστικὴ Ἀστυνομία» τῷ ἔλεγε κάποιος τρίβων τὰς χεῖρας.

«Βεραμέντε» προσέθετεν ὡς ἠχώ δεύτερος.

«Λοιπὸν τὰ κατὰ Τόνην και Μαργαρίταν, αἰ;» ὑπελάμβανεν ἄλλος μὲ μειδιάμα εἰρωνικόν.

«Νὰ σας πῶ και ἐν ἄλλο σχετικὸ, ποῦ ἔμαθα ἐφῆς τὸ βράδου» ἤρχισε τότε ὁ Ἀράχτης. «Ἔέρετε πῶς ἐστάρθηκε τὸ προξενεῖο στὸ Στέφα;

— Τὸ Λούκα ἔστειλε, λέει, ἐκεῖνο τὸ γραμματικὸ ποῦ ἔχει ἐκεῖ.

— Ὅσκι! ἔτσι ἐλέγαμε και μεῖς, μὰ δὲν εἶν' ἔτσι. Ὁ Λούκας ἐπῆγε ὕστερα και πῆρε τὴν ἀπάντησι τοῦ Στέφα. Ὅμως τὴν πρότασι τοῦ τὴν ἔκαμιν ὁ ἴδιος ὁ σιὸρ Τόνης, πηγαίνόμενος μίαν αὐγὴ ξαπόστα στὸ Σπετσαρεῖο τοῦ Μαριίδα και στὸ καμερίν; ἀπὸ μέσα ἔκραξε τὸ Γιακουμάκη και του ἐκμυστηρεύθηκε.

— Ἀρε στὸ διάβολο! Ἀλήθεια; ἐπῆγε ὁ ἴδιος;

— Εἰς τὴ ψυχὴ τοῦ πατέρα μου! Ἄντζι μού εἶπανε πῶς τοῦ φίλησε τὸ χεῖρ; μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια και γονατιστός στὰ πόδια του τοῦ ἔλεγε: Δός μου, δός μου, γέροντα τὴν Εὐτυχία μου! Σὺ, γέροντα, μόνος ἠμπορεῖς νὰ με σώσης εἰς τὸν κόσμον. Στὸ χεῖρ; αὐτὸ ποῦ φιλω, κρέμεται ἢ ζωῖ μου και ὁ θάνατός μου!»

Και μὲ τὴν μίμησιν τῆς φωνῆς και τῆς στάσεως τοῦ Τόνη, ὁ μικρὸς ὄμιλος ἐξερράγη εἰς γέλωτα.

«Μωρέ βρομάντζα!» παρετήρησεν ὁ εἰπὼν τὸ βε-
ρομέντε. «Μὰ οὔτε ἡ ἐποχὴ τὰ ἐπιτρέπει ἐφτούνα,
οὔτε ὁ τόπος τὰ σηκώνει καὶ ὅσοι τὰ κάνουνε ἔχουνε,
μοῦ φαίνεται, τὸ κεφάλι τους κλούβιο».

Δὲν εἶχε δὲ τελειώσει αὐτός, ὅταν ὁ Πῶπος ἤρ-
χισε τοὺς ὄρκους:

«Μὰ τὸν Ἅγιο! . . . Νὰ στραβωθῶ! . . . Σ' ὄ,τι
πιστεύω! . . . Μοῦ τᾶπε ἄνθρωπος ποῦ ἐπαραμό-
νευε καὶ τᾶκουσε οὐλα ἀπὸ τὴν αὐλή. . . ξέρετε,
μῖαν αὐλὴ ποῦ συνορεύει μὲ τὸ περβόλι τοῦ Γιαννίτση.

— Ναί, τὴν ξέρω· μὰ τί ἐγύρευε ὁ ἄνθρωπός σου
ἐκεῖ μέσα;

— Οὐ! ἄλλη ἐκεῖ ἐρωτοδουλειά, βρωμοδουλειὰ
μάλιστα».

Καὶ μετὰ ταχεῖαν παρένθεσιν τῆς ἄλλης ἐρωτο-
δουλειᾶς, τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ Πῶπος, ἀφ' οὗ τοὺς
ὑπεχρέωσεν ὅλους νὰ μείνῃ τὸ πρᾶγμα μεταξύ των,
ἐπέστρεψαν πάλιν εἰς τὸν Τόνην.

«Ὅμως λέω, ἀφεντάδες! ἡ τόση ἀγάπη καὶ ἡ
ἐπιμονὴ γιὰ μίαν κοπέλα τοῦ λαοῦ, δὲν εἶνε μικρὸ
πρᾶγμα. Ἐνας κόντε-Τοκαδέλος. . .

— Ξεπεσμένος ὅμως.

— Ὀλωσδιόλου, φίλε μου, ξεπεσμένος. Νὰ με
συμπαθῆς. Ἡ φαμελιά του ζῆ καὶ βασιλεύει—τρα-
κόσιων χρονῶν φαμελιά. Ἄν κἀνὴ τὸν ἔμπορο σή-
μερα, ἀκολουθεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καὶ ἴσια
ἴσια ποῦ δὲν ἔχει νὰ φοβηθῆ ξεπεσμό. Ὁ πατέρας
του εἶναι βουλευτής. . .

— Ναί, κάρικα! Σὰν τὸ Ῥούπα. . .

— Μὰ τί θές, παναπῆ, νὰ μου πῆς μ' ἐφτό;
Εἶνε ὁμοῖος λοιπόν ὁ Τοκαδέλος μὲ τὸ Στέφα;

— Ἄ, ὄχι, βέβαια.

— Ἐ, ἐφτό σοῦ λέω κ' ἐγώ. Ἐνας κόντε Το-
καδέλος, νὰ θέλῃ σώνει καὶ καλὰ νὰ συμπεθερέψῃ
μὲ τὸ Στέφα τὸ Γιακουμάκη, δὲν εἶνε παιξε-γέλασε.
Ἡ θὰ εἶνε μουρλὸς ἐκεῖνος, ἢ θὰ εἶνε ἄγγελος
ἐφτούνη ἢ κοπέλα.

— Μᾶλλον τὸ πρῶτο! μᾶλλον τὸ πρῶτο, νὰ σε
χαρῶ!» εἶπε μὲ ὕφος βεβαιότητος ὁ Πῶπος. «Δὲν
τονε βλέπεις; Ἄνθρωπος, ψυχὴ μου, ποῦ προβατεῖ
χειμωνάτικα χωρὶς ταμπάρο, μὲ τὸ λαϊμὸ ἀνοιχτὸ
καὶ μὲ κἀτὶ ἀρίδες σὰ στρίποδα, δὲν μπορεῖ μὰ τὸ
Θεὸ νᾶνε φρόνιμος ἄνθρωπος, δὲν μπορεῖ! . . .
Μία ἀπὸ τῆ μούρλιες του μοῦ εἶπανε πῶς εἶνε καὶ
ὁ σοσιαλισμός. Αὐτός, λέει, δὲν παραδέχεται κοι-
νωνικὰς τάξεις καὶ διακρίσεις. Ὅλ' οἱ ἄνθρωποι εἶνε
ἴσοι καὶ ἀδελφοί. Οὔτε εὐγένεια, οὔτε περιουσία,
οὔτε ἀνάπτυξις, οὔτε τίποτα. Ὁ γάμος ποῦ γυ-
ρεύει σήμερα νὰ κἀμη, εἶνε σύμφωνα μὲ τὲς ἀρχές
του καὶ μὲ τὲς ἰδέες του. . . ποῦ. . .

— Ἐλα καὶ θέλεις νὰ γελάσῃς. Ἐγὼ δὲν τα
πιστεύω ἐφτούνα.

— Νὰ φάω τὰ κόκκαλα τοῦ ἀδελφοῦ μου, δὲν
γελάω! Μήπως ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ ἦρθε ἀπὸ τὴν
Πάτρα δὲν τρώεται κάθε μέρα μὲ τὸν πατέρα του
γιὰ τοῦτες τῆ δουλειᾶς καὶ μήσως στὸ Καζίνο δὲν
ἔβρισε καὶ δὲν ἐξευτέλισε τόσες φορὲς τοὺς ἀφεντά-
δες, γιατί βαστᾶνε ἀκόμα τὴ θέσι τους;

— Ὡστε παναπῆ ποῦ ἤθελε νὰ τση κἀμη οὐλοὺς
σοσιαλιστάδες.

— Ἡ τοῦλάχιστο μηλιανούς.

— Καὶ ἔς τὸ Μωρία, ψυχὴ μου, τοῦ μπάσανε
τοῦ παιδιοῦ οἱ Μωραῖτες τέτοιες ἰδέες;

— Ἀπὸ ποῦ νᾶξερα;

— Μπράβο, σὶρ Σπυράκη!

— Ὅχι, ἀλήθεια. Λένε πῶς τὸν ἐμυήσανε τὸν
καιρὸ ποῦ πῆγε στὸ Παρίσι.

— Ναί, μὰ ὁ γέρω Τοκαδέλος δὲν ἀκούει τί-
ποτσι, ἔ λέω: Ἄν θέλῃς νὰ παντρευθῆς μ' ἐφτούνη,
τοῦ εἶπε, ἔ ἡ βροῦγα, φεῦγ' ἀπὸ τὸ σπίτι μου καὶ
κἀμε ὄ,τι θέλεις.

— Ἐτσι ἀκουσα κ' ἐγώ. Καὶ τὸ παράδοξο εἶνε
πῶς καὶ ὁ γέρω Στέφας τὰ ἴδια εἶπε τῆ γκόνας του.

— Ἐφτό πάλι, κύριοι, εἶνε ποῦ δὲν μπορῶ νὰ
καταλάβω. Καλὰ, ὁ γέρω Τοκαδέλος ἔχει δίκιο·
μὰ καὶ ὁ Γιακουμάκης κόντρα; Τέτοια ἰδιοτροπία
εἶνε ἀνεξήγητη.

— Δὲν εἶνε καμμία ἰδιοτροπία. Μὲ τὸ κεφάλι
του ὁ ἄνθρωπος σιέφτεται καλὰ. Ἡ γκόνα μου, σοῦ
λέει, ἔχει τριάντα χιλιάδες φράγκα προικεῖο.

— Μετρητά;

— Μετρητά, ἀμὴ τί; Μὲ δαῦτα μπορεῖ νὰ πάρῃ
τὸν καλλίτερο νέο. Γιατί νὰ τση δώσω τὸ γυιὸ ἐνός
κόντε ξεπεσμένου; . . . Σημειώσετε δὲ ὅτι εἶνε ἄν-
θρωπος τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς, ἀπὸ κείνους ποῦ δὲ
δίνουνε καμμία συμπάθεια στὸν ἔρωτα τὸν κοπε-
λῶν καὶ ἴσια-ἴσια μπορεῖ νὰ μὴ δώσουνε τὴ θυγα-
τέρα τους σ' ἕνα καλὸ νέο, μόνο καὶ μόνο γιατί τὸν
ἀγάπησε.

— Ἐφτό θὰ εἶνε ὄχι, καίμενε καὶ σύ, πῶς δὲν
καταδέχεται τὸν Τοκαδέλο!

— Καὶ τὰ δύο. Τοῦλάχιστο ὁ Κουτσουρέλας
ποῦνε φίλος του στενός, ἔτσι ἔλεγε προχτές σὲ δέκα
ἀνθρώπους μπροστά.

— Ποῖος; ὁ Παναγιωτάκης; Ἄ, τὸν ἐκογιονά-
ριζε. Ἐφτός, ψυχὴ μου, εἶνε τώρα ἐχθρός του καὶ
τόνε βρίζει ὅθε σταθῆ. Ἡθελε ὁ γυιὸς του νὰ πάρῃ
τὴ Μαργαρίτα· μὰ τῆ κοπέλας καθὼς φαίνεται,
τῆ βρώμα.

— Ὁ γυιὸς του; ποῖος; Ἐκεῖνη ἢ μῶμολα,
ἢ ἀρκουδα, ποῦ τον ἀκλουθαίε πάντα στὴ βροῦγα,
σὰ ζαγάρι;

— Ἄιντε, μωρέ! μῶμολα, ἀρκουδα, ζαγάρι!
Τὸν ἐξευτέλισες, τὸν ἐφινίρισες τὸν ἄνθρωπο, χωρὶς
νὰ σου κἀμη τίποτα.

— Μὰ δὲν εἶνε κορπορατοῦρα ἐκεῖνη, νὰ σε χαρῶ,
Κέκο μου! Καλὰ, νὰ πάρῃ τὸν Τοκαδέλο εἶνε πολὺ
τση· μὰ ὄχι πάλι ἡ κκομοῖρα καὶ τὸ Νιόνιο! μῖα
κοπέλα, νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια, μῖα χαρά.

— Κοσπέτο, γιὰ κάθε γαλαντόμο! . . .

— Μωρὲ τὸ πιστεύετε, ἀφεντάδες, πῶς δὲν τη
γνωρίζω ἐφτούνη τὴν κοπέλα;

— Ἄ, κάνεις ἄδικο. Θὰ ἰδῆς πραγματικῶς μῖα
κυρά.

— Θὰ περάσω ξαπόστα νὰ την ἰδῶ.

— Ἐτσι νὰ κἀμης.

Καὶ ἔτσι θὰ ἔκαμε πραγματικῶς ὁ φίλος, καὶ
μετ' αὐτοῦ πολλοὶ ἄλλοι, τῶν ὁποίων, ἐκ τοιούτων
ομιλιῶν, ἐξεκαίετο ἡ ἐπιθυμία· οὕτω δὲ ὁ ἀπόκεν-
τρος δρομίσκος, εἰς τὸν ὁποῖον κατῶκει ὁ Γιακου-

μάκης Στέφας, εἶχε τότε πολὺ πικνότερους τοὺς ἐκτάκτους ἐπισκέπτας, τῶν ὁποίων τὰ ἤχηρὰ βήματα, ὡς εἶδομεν, εἴλκυον τὰς γυναῖκας εἰς τὰ παράθυρα. Ἀλλ' εἰς τὴν ἔλξιν ταύτην σπανιώτατα ὑπήκουεν ἡ Μαργαρίτα. Τὸ παράθυρόν της ἔμενεν ὡσεπιτοπολὺ κλειστόν, τὰ δὲ περιέργῃ καὶ ἐταστικῶς βλέμματα τῶν διαβατῶν αὐτῶν, εἰς μάτην ἐξηρεύων τοὺς μικροὺς ὑποπρασίνοὺς ὑαλοπίνακας, μήπως ἤθελον διακρίνει ὄπισθεν τὴν φημισμένην πυρρὰν κόμην καὶ τοὺς ὀλομαύρουσ ὀφθαλμοὺς. Ἡ νεῆνις ἦτο τότε περιωρισμένη ὑπὸ τὸ κράτος τῆς λύπης της. Ἄν δὲν ἐγνωρίζε τὰ γενικὰ σχόλια καὶ τὸ ὀλίγον εὐλαβὲς μέρος, τὸ ὁποῖον εἶχε τῶνομά της εἰς τὰς συνομιλίαις τῆς πόλεως ὅλης, δὲν ἤγνόει ὅμως τὴν πολὺ ἀκολαστοτέραν γλωσσαλγίαν τῶν γειτονισσῶν της. Λέξεις τινὲς κακόηχοι, συγχευμέναι, ἔφθασαν μέγρο τῶν ὄτων της, βλέμματα δὲ φθονερά, εἰρωνικά, μοχθηρά, ἤκοντίσθησαν ἄπειρα ἐναντίον της. Τὸ δυστύχημα ἦτο ὅτι τὴν σκανδαλώδη ταύτην κατακραυγὴν, τὴν ὁποίαν ὡς τὴν ἐγνωρίσαμεν ἐπεκύροσαν καὶ ἐπηύξαναν ἔτι μᾶλλον τὰ τελευταῖα γεγονότα, δὲν ἐνόει κατ' οὐδένα τρόπον νὰ κατασιγάσῃ ὁ πάππος της. Ἡ ἄρνησις του ἐξηκολούθει ἐπιμόνος καὶ ἀπελπιστική. Πιθανώτερον καὶ εὐκολώτερον ἐφαίνετο νὰ ἐνδώσῃ ποτὲ ὁ γέρω Τοκαδέλος παρὰ ὁ γέρω Στέφας. Εἰς μάτην ἔκλαιεν ἡ Γιακουμάκαινα καὶ ἀπετόλμα νὰ λογικευθῇ ἡ Μαργαρίτα. Οὐδ' αὐτὴ ἡ εὐγλωττία φίλων κοινῶν καὶ ἀξιοσεβάστων, τοὺς ὁποίους ἔστειλε κατόπιν ὁ Τόνης νὰ τῷ ὁμιλήσουν, ἔσχυσε νὰ μεταπέισῃ τὸν γέροντα. Χάσας τὴν ὑπομονὴν νὰ διδῇ στερεότυπον τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν ἔδωκε πρὸς τὸν Λούκαν, ἤρχισε πλέον νὰ ἐξοργίζεται καὶ μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους αὐτοὺς καὶ νὰ γίνεται ὀλοῦν ἀπροσιτώτερος. Ἐνα ἐξ αὐτῶν μάλιστα ἔφθασε νὰ τον ὀνομάσῃ ὁ Στέφας δι' ἐπιθέτου τόσο ὠμοῦ, ὥστε ὁ ἄθως ἄνθρωπος ἔφυγεν ἐκεῖθεν σταυροκοπούμενος — ἐπεισοδιον τυχόν διαστάσεων μυθικῶν, ἐννοεῖται, εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ Πώπου Ἀράχτη καὶ τῶν ὁμοίων του.

[Ἐπειτα συνέχεται]

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Δίοπτρα δι' ἵππους.

Καθ' ἃ γράφει ὁ «Ὀπτικός», περιοδικὸν τοῦ Λονδίνου, φαίνεται ὅτι τὰ δίοπτρα εἶνε τὸ ἀλλιστον μέτρον, ὡπως ἀποφεύγεται «τὸ σκιαζόμενον τῶν ἵππων». Ἄνταποκριτὴς τις τοῦ ἐν λόγῳ φύλλου δίδει περιέργῃ τὴν περιγραφὴν σχετικῶς πειράματος. Εἶχε σχηματίσει τὴν πεποιθῆσιν ὅτι ὁ ἵππος τοῦ ἦτο μύψ καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλεσε κατασκευαστὴν δίοπτρων, ὅστις λαθῶν μέτρον κατασκευάσε κατ' ἀλλήληκα δίοπτρα διὰ τὸ ζῶον. Κατ' ἀρχὰς ἐφάνη ὅτι τὸ ζῶον δὲν τὰ ἤθελεν εὐχαρίστως, βαθμηδὸν ὅμως ἐσυνεθίσε τόσο εἰς αὐτὰ, ὥστε ὅταν ἡμέραν τινὰ ἐστάλῃ ἄνευ δίοπτρων εἰς τὴν βοσκὴν, ἐφαίνετο φανερώς δυσχεροῦς, ὅτε δὲ τοῦ ἔθεσαν πάλιν τὰ δίοπτρα, ἔτριψεν ἐκ χαρᾶς τὴν βρῖνὰ του ἐπὶ τῶν ὠμῶν τοῦ κυρίου του. Ἡ ἀφορμὴ «τοῦ σκιαζόμετος» ζητητέα ὡς ἐκ τούτου ἐν τῇ μυω-

πία· τὸ ζῶον δὲν δύναται ὡς ἐκ ταύτης νὰ διακρίνῃ τὰ ἀντικείμενα τόσο καλῶς, ὥστε νὰ εἶνε βέβαιον, ὅτι εἶνε ἀκίνδυνα καὶ διὰ τοῦτο φεύγει πρὸ αὐτῶν. Πολλοὶ κάτοχοι σκύλων, εὐρίσκουσι συχνάκις, ὅτι καὶ οὗτοι εἶνε μύωπεσ· εἶνε γεγονόςδ ὅτι οἱ σκύλοι πολλάκις δὲν διακρίνουσι πρόσωπα οἰκειότατα παρὰ ἀφ' οὗ πλησιάζωσιν εἰς πολὺ μικρὰν ἀπόστασιν. Τοιοῦτοι σκύλοι ἐφροδιάσθησαν ὡς ἐκ τούτου ὡσαύτως διὰ δίοπτρων καὶ διεκρίνον οὕτω πόρρωθεν.

Μῦς καὶ λέων.

Ἐν Ἀμερικῇ, καὶ δὴ ἐν τῷ θηριοτροφείῳ τῷ ἄλλοτε ἀνήκοντι τῷ Βάρνοου, ἐγένοντο πειράματα, ἵνα εὐρεθῇ κατὰ πόσον εἶνε ἀληθὴς ὁ παροιμιώδης φόβος τοῦ λέοντος, ἐλέφαντος καὶ ἄλλων μεγάλων ζῶων πρὸ τοῦ ποντικῶ. Κατὰ πρῶτον ἔρριψαν ποντικὸν εἰς κλωθὸν κατοικούμενον ὑπὸ δύο λέοντων, οἵτινες κατὰφοβοὶ ἀπεσκήρτησαν ἀπὸ τοῦ μικροῦ τρωκτικῶ καὶ προσεπάθουν μετὰ φοβερῶν μυκηθμῶν νὰ ἐκφύγωσι τοῦ κλωθοῦ. Μόλις μετὰ μικρὸν χρονικὸν διάστημα ἡσύχασαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ὀσφρανθῶσι τὸν ποντικόν, ὃν ἔκτοτε ἐγκατέλειψαν ἀπαρτήρητον. Τὸν αὐτὸν ἀρχικὸν τρόπον ἔδειξε βασιλικὴ τίγρις, ἣν ὅμως κατόπιν ὁ ποντικὸς ἀτιμωρητὴ ἔδακε καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς βρῖνός. Ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων εἶχεν ἡ θέα τοῦ ποντικῶ διαφορετικὴ ἐπίδρασιν. Οἱ μὴ τιθασευμένοι ἔστυρον τὰς ἀλύσους των καὶ «ἐσάλλιζον» ἐκ φόβου, ἐνῶ ἡμερωμένοι τις καὶ ἐξησκημένος ἐλέφας μετὰ φιλοσοφικῆς ἀπαθείας κατεπάτησε διὰ τοῦ ποδοῦ τοῦ ζευγὸς ποντικῶν πρὸ αὐτοῦ τεθέντων. Ὅλωσ διαφόρως προσηνήθησαν οἱ λύκοι, αἱ θαιναι καὶ οἱ πούμαι· ἐξέλαβον δηλαδὴ τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν ὠφέλιμον ὄψιν του καὶ κατέπιον ἀμέσως τοὺς βίβλენტας αὐτοῖς ποντικῶς.

Ἡ ἀνωτάτη ἀνθρώπινος φυλὴ.

Παράδοξον θεωρίαν ὑποστηρίζει σοβαρώτατα ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς Μόττ ἐν τῷ «Φιλολογικῷ κόσμῳ», ἰσχυρίζομενος ὅτι «ἡ ἀνωτάτη ἀνθρώπινος φυλὴ» εἶνε ἡ μᾶλλον τριχωτὴ βασιζόμενος ὡς πρὸς τοῦτο ἐπὶ τῆς θεωρίας τῆς ἐκλογῆς, συμπεραίνει ὅτι «ὁ πολυτριχος τύπος» θὰ ἐξαπλωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μετὰ τινὰς αἰῶνας ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες θὰ φέρωσιν ὡς φυσικὸν πλέον ἐνδυμα ὠραίαν μαλακὴν σισύραν.

Δύο κινέζαι κυρίαι ἐν βασιλικῇ ἐορτῇ.

Μέχρι τοῦδε αἱ σύζυγοι τῶν Κινέζων πρεσβευτῶν ἐν Λονδίῳ, οὐδέποτε παρουσιάσθησαν εἰς τὰς ὑπὸ τῆς βασιλείας Βικτωρίας διδομένας συναναστροφάς. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν τελευταίαν συναναστροφὴν ἦσαν παροῦσαι καὶ ἡ σύζυγος τοῦ κινέζου πρεσβευτοῦ μετὰ τῆς θυγατρὸς της. Ἡ ἐξήγησις τοῦ μέχρι τοῦδε συμβάντος ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι εἰς τοιαύτας περιστάσεις πρέπει νὰ γείνωσι τινὲς διατυπώσεις, μεταξὺ δ' ἄλλων καὶ βανθεῖα ὑπόκλισις. Αἱ σύζυγοι τῶν κινέζων πρεσβευτῶν ἀνήκουσιν εἰς τὴν ὑψηλοτάτην καὶ εὐγενεστέραν τάξιν, σημεῖον δὲ τῆς ὑψηλῆς των καταγωγῆς εἶνε ἡ μικρότης τῶν ποδῶν των. Μὲ τοὺς μικροὺς τούτους πόδας εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ κάμωσι τὴν βήθειαν ὑπόκλισιν, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπροτίμησαν μέχρι τοῦδε αἱ κινέζαι κυρίαι νὰ ἀπέχωσι τῶν τοιούτων συναναστροφῶν. Ἡδὴ ὅμως φαίνεται ὅτι αἱ κυρίαι ὑπερηνίκησαν τὴν τοιαύτην δυσκολίαν· διότι ὅπως εἶπομεν ἤδη, ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὴν συναναστροφὴν καὶ προσηνήθησαν ὅσον ἡδυνήθησαν καλλίτερον. Αἱ ἐφημερίδες ἐκφράζονται μετὰ θαυμασμοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὴν χάριν τὴν ὁποίαν αἱ δύο κυρίαι ἔχουσι καὶ ἐπαινοῦσιν ὑπερβολικᾶς τὰς ὠραίας των ἐνδυμασίας.